

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/48/2022
Identifikačné číslo spisu:	5719204481
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5719204481.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Pro Ski, a. s., Bratislava, Malý trh 2/A, IČO: 35884291, zastúpenej Advokátskou kanceláriou GMH, s. r. o., Bratislava, Malý trh 2/A, Bratislava, IČO: 47252961, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Martin Hrbáň, proti žalovanému Ing. L. D., narodenému XX. R. XXXX, U., B. F. XXXX/XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, Martin, Štúrovo námestie 10520/13B, o odstránenie neoprávnenej stavby, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 21C/56/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. augusta 2021 sp. zn. 5Co/101/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 20. mája 2020 č. k. 21C/56/2019-655 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala, aby súd rozhodol o povinnosti žalovaného, odstrániť na svoje náklady bližšie označenú stavbu a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v čase rozhodovania súdu bola žalobkyňa vlastníkom bližšie označeného pozemku, na ktorom stojí sporná stavba, ktorej vlastníkom je žalovaný. Titulom nadobudnutia tejto stavby bola kúpna zmluva V XXXX/XX a uznesenie prvostupňového súdu sp. zn. Er 2511/98. V súdnej veci sa žalobkyňa domáhala odstránenia predmetnej stavby, tvrdiac, že stavba vo vlastníctve žalovaného je neoprávnenou stavbou k realizácii, ktorej došlo nezákonným postupom štátnych orgánov na úseku stavebného konania.

1.2. Prvostupňový súd, ktorý vec právne posúdil podľa § 135c ods. 1, 2 OZ nedospel k záveru, že stavba vo vlastníctve žalovaného je neoprávnenou stavbou podľa občianskoprávných predpisov, pretože bola v zmysle stavebných predpisov právoplatne skolaudovaná a bolo dané povolenie stavebným úradom na jej užívanie. Zároveň bolo v konaní preukázané, že z hľadiska rozhodujúceho, a to obdobia rokov

1995 a 1996, stavba SKI ESPRESSA vznikla na mieste pôvodného hospodárskeho objektu súpisné č. XXXX, ktorá stavba a takisto pozemok, na ktorom táto stavba stála bola v podielovom spoluvlastníctve 1/2 (a to tak stavba, ako aj pozemok) Lyžiarskeho klubu Martin a Klubu slovenských turistov - Turiec. Klub slovenských turistov - Turiec bol spoluvlastníkom daného hospodárskeho objektu, teda samotnej stavby, ktorá bola prestavaná na SKI ESPRESSO ešte v roku 1999, keď žalovaný príklepom na dražbe nadobudol spoluvlastníctvo k tejto stavbe od Lyžiarskeho klubu Martin (bývalého spoluvlastníka pozemku aj stavby) a neskôr kúpil druhý polovičný podiel k stavbe od Klubu slovenských turistov - Turiec, ktorý až do odpredaja pozemkov žalobkyňa bol spoluvlastníkom aj spornej parcely.

1.3. Rozsah stavby (hlavnej stavby a jej inžinierskych sietí vo forme vodovodnej prípojky, kanalizačnej prípojky, prípojky elektrickej energie) bol vymedzený projektom firmy P.T.I., s. r. o., Martin, ktorý bol podkladom pre vydanie územného rozhodnutia, ale neskôr aj stavebného povolenia v roku 1996. Z rozhodnutia o vydaní územného rozhodnutia a o vydaní stavebného povolenia je zrejmé, že tieto rozhodnutia boli doručované aj druhému spoluvlastníkovi pozemku (a súčasne stavby hospodárskeho objektu) - Klubu slovenských turistov - Turiec a vzhľadom na čas od vydania týchto rozhodnutí po nadobudnutie ich právoplatnosti je zrejmé, že voči rozhodnutiam nebolo podané odvolanie. Súd prvej inštancie preto vyjadril presvedčenie, že je nemysliteľné, aby jeden spoluvlastník realizoval stavbu na pozemku, ktorý vlastní spolu s ďalším spoluvlastníkom (Klubom slovenských turistov - Turiec), ktorá stavba má byť odstránená a na jej mieste má byť postavený nový objekt SKI ESPRESSA, a počínal si tak bez súhlasu druhého spoluvlastníka pozemku a stavby. Je nutné totiž konštatovať, že spoluvlastníkom pozemku i stavby v rokoch 1995 - 1996 boli stále Lyžiarsky klub Martin, ktorý bol stavebníkom a Klub slovenských turistov - Turiec, ktorý bol spoluvlastníkom. V konaní síce nebol produkovaný dôkaz preukazujúci, že Klub slovenských turistov - Turiec uzavrel nejakú výslovnú písomnú dohodu so svojím vtedajším spoluvlastníkom - Lyžiarskym klubom Martin o práve výstavby, o súhlase s výstavbou stavby SKI ESPRESSA a všetkých súčasti tejto stavby, avšak takýto súhlas je možné vyvodiť z dokazovania, ktoré bolo urobené a totiž z toho, že Klub slovenských turistov - Turiec nikdy proti stavbe nenamietal, spolupracoval pri výstavbe jej časti (v tomto prípade vodovodnej prípojky, ktorá podľa presvedčenia súdu mala sa stať súčasťou hlavnej stavby, ktorou bola stavba SKI ESPRESSA), pričom práve tento spoluvlastník sa v konaní o vydanie územného rozhodnutia oboznamoval a musel byť oboznámený s projektovou dokumentáciou, z ktorej vyplývalo, že dokonca stavba hospodárskeho objektu bude zasanovaná a na jej mieste bude vybudovaná stavba SKI ESPRESSA. Toto podľa presvedčenia súdu zakladá legitímne právo pôvodného stavebníka na realizáciu stavby SKI ESPRESSA.

1.4. Okresný súd sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že vodovodná prípojka je samostatnou stavbou, alebo prípadne je súčasťou pozemku. Táto vodovodná prípojka totiž nebola tzv. záhradnou vodovodnou prípojkou, ktorá by zlepšovala kvalitu pozemku, v ktorom sa nachádza a prípadne slúžila jeho zavlažovaniu. Vodovodná prípojka a rovnako kanalizačná prípojka boli tak z pohľadu projektovej dokumentácie súčasťou hlavnej stavby, teda stavby SKI ESPRESSA, ale aj z pohľadu právneho, pretože bez týchto prípojok by hlavná stavba nemohla plniť svoje funkcie, pre ktoré mala byť zriadená. A táto stavba by bez týchto prípojok, ani nebola povolená v stavebnom konaní. Budova SKI ESPRESSA mala slúžiť poskytovaniu občerstvenia a poskytovať mala aj sociálne zázemie pre pracovníkov a je preto nevyhnutné, aby vzhľadom na vybudované sociálne zariadenia v hlavnej stavbe, bola táto hlavná stavba napojená na verejnú kanalizáciu a vodovod a pokiaľ by tieto prípojky boli od hlavnej stavby oddelené, došlo by k funkčnému znehodnoteniu samotnej hlavnej stavby SKI ESPRESSA.

1.5. Žalovaný, ktorý sa stal vlastníkom hospodárskeho objektu, ktorý bol projektovou dokumentáciou určený na asanovanie, sa stal právnym nástupcom bývalých spoluvlastníkov budovy tohto hospodárskeho objektu (Lyžiarskeho klubu Martin a neskôr aj Klubu slovenských turistov - Turiec) a právnym nástupcom Lyžiarskeho klubu Martin, pokiaľ ide o administratívne rozhodnutie vydané vo forme stavebného povolenia na výstavbu SKI ESPRESSA Martinské hole. Kúpou tohto objektu žalovaný vstúpil do práv a povinností pôvodného stavebníka, teda Lyžiarskeho klubu Martin, a preto v stavbe pokračoval oprávnené. S poukazom na uvedené, okresný súd dospel k záveru, že sporná stavba nespĺňa kritéria stavby definovanej v ustanovení § 135c ods. 1 OZ, t. j. ako neoprávnenej stavby, a preto žalobu žalobkyne o odstránení stavby v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne ostatným rozsudkom z 31.

augusta 2021 sp. zn. 5Co/101/2020 prvostupňový rozsudok potvrdil a priznal žalovanému náhradu odvolacích trov.

2.1. Odvolací súd prvostupňové rozhodnutie potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP. Konštatoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Rovnako poukázal na to, že v dvojínštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jeden celok, a preto bolo nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

2.2. Odvolací súd v podstatnom uviedol, že v zmysle § 135c ods. 1 OZ má vlastník pozemku (v danom prípade žalobkyňa) právo navrhnúť odstránenie stavby, ak niekto zriadil stavbu na jeho pozemku, hoci na to nemal právo. Stavba je neoprávnenou vtedy, ak ju niekto staval na cudzom pozemku bez toho, aby mu svedčil právny titul, umožňujúci zriadiť na cudzom pozemku stavbu. Pre klasifikáciu stavby ako neoprávnenej je nerozhodné, či stavebník mal stavebné povolenie. O neoprávnenú stavbu ide v praxi vtedy, keď stavebník nie je vlastníkom pozemku a k pozemku nemá ani iný relevantný právny titul (napríklad právo nájmu, užívacie právo a pod.). V danom prípade z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaný ako vlastník stavby SKI ESPRESSA, ktorej odstránenia sa žalobkyňa domáha, nie je vlastníkom pozemku, na ktorom stavba stojí, avšak napriek uvedenej skutočnosti nemožno s ohľadom na zistenia, ktoré vyplynuli z dôkazov vykonaných prvoinštančným súdom vyvodiť záver o neoprávnenej stavbe. V uvedenom smere súd prvej inštancie bližšie správne uviedol, že je nemysliteľné, aby jeden spoluvlastník (Lyžiarsky klub Martin ako pôvodný stavebník) realizoval stavbu, ktorú vlastní s ďalším spoluvlastníkom Klubom slovenských turistov - Turiec bez toho, aby mal súhlas tohto druhého spoluvlastníka, a to za stavu keď tento (druhý) spoluvlastník sa na stavebných prácach aktívne podieľal, územné rozhodnutie, ako aj stavebné povolenie mu bolo riadne doručené (nenapadol ich opravným prostriedkom) a dohodol sa aj na práve žalovaného na vstup na pozemok (viď Dohoda o vstupe na pozemok - č. l. 614 spisu). Predmetné dôkazy boli aj podľa názoru odvolacieho súdu jasným a presvedčivým dôkazom toho, že žalovaný ako právny nástupca pôvodného stavebníka mal titul na užívanie pozemku. V kontexte uvedených zistení boli potom tiež správne právne závery prvoinštančného súdu o neexistencii neoprávnenej stavby v zmysle kritérií, ktoré je definujú (viď vyššie) a teda o nedôvodnosti podanej žaloby. Náležité sú aj odkazy súdu prvej inštancie na zistenia vyplývajúce z ukončených stavebných konaní.

2.3. Odvolacie námietky žalobkyne, že prvoinštančný súd nesprávne posúdil existenciu momentu vzniku „neoprávnenej stavby“, že nevzal v úvahu to, že išlo z objektívneho a občianskoprávneho hľadiska o novú stavbu a novú vec v zmysle práva, ktorú zriadil a dokončil žalovaný bez potrebného občianskoprávneho titulu, odvolací súd považoval za nedôvodne. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový súd posudzoval moment vzniku spornej stavby k rokom 1995, 1996, 1997, teda presne k času aký vo svojej odvolacej argumentácii uvádzala žalobkyňa. Prvostupňový súd vo svojich záveroch ďalej konštatoval, „že právny predchodca žalobcu musel byť oboznámený s projektovou dokumentáciou, z ktorej vyplývalo, že dokonca stavba hospodárskeho objektu bude zasnovaná a na jej mieste bude vybudovaná stavba SKI ESPRESSA“. Neopodstatnená bola preto aj odvolacia námietka, že v súdnej veci išlo o novú vec/stavbu, z ktorých hľadísk súd prvej inštancie vec neposudzoval. Navyše odvolací súd poukázal aj na názory vyplývajúce z judikatúry, v zmysle ktorých „ak došlo v dôsledku realizácie nevyhnutných rekonštrukčných opráv stavby k jej zániku ako veci v právnom zmysle a následne k vzniku stavby novej, nemôže sa novovzniknutá stavba stať neoprávnenou, ak pôvodná stavba mala charakter stavby oprávnenej, a to ani vtedy, ak rekonštruovaná stavba je budovaná na cudzom pozemku a stavebníkovi v čase výstavby rekonštruovanej stavby nesvedčí samostatný občianskoprávny titul k výstavbe“. Argumentáciou odvolateľky, že vodovodná a kanalizačná prípojka je súčasťou jej pozemku, odvolací súd z hľadiska rozhodnutia vo veci samej nepovažoval za rozhodujúcu, preto sa osobitne ani k nej nevyjadruje. Podstatné pre rozhodnutie vo veci bolo to, či žalovaný preukáže oprávnený titul, na základe ktorého došlo k zriadeniu stavby na cudzom pozemku.

2.4. Čo sa týka odvolacích námietok žalobkyne o nesprávne vyhodnotených dôkazoch v súdnej veci (osobitne tých, z ktorých prvostupňový súd vyvodil súhlas vlastníka pozemku s realizáciou stavby - bližšie viď bod 76 až 78 prvostupňového rozsudku) odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie

dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, správne citoval právne predpisy, konkrétne ustanovenie (§ 135c ods. 1 OZ), ktoré na prejednávany prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, že stavba vo vlastníctve žalovaného (postavená na pozemku žalobkyne) nie je neoprávnenou stavbou, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne a presvedčivo objasnil, z akých úvah vychádzal. Odvolací súd v hodnotení dôkazov (§ 191 ods. 1 CSP) zo strany prvoinštančného súdu nezistil žiadny rozpor s princípmi formálnej logiky a so zákonnými procesnými pravidlami, a preto nepovažoval za potrebné ním prevedené dokazovanie opakovať, alebo doplniť. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť.

2.5. Pretože sa prvostupňový súd vo svojich dôvodoch riadne vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi otázkami, odvolací súd jeho rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v celom rozsahu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa rozsiahlo polemizovala s jednotlivými časťami odôvodnení oboch nižších súdov (predovšetkým body 75., 76. a 77. odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia a body 11., 13., 14. a 15. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia), následne v podstate zopakovala svoju odvoláciu i predsúdnú argumentáciu, na ktorú jej odvolací súd nedal dostatočné odpovede, a to všetko cez prizmu ňou vnímaného skutkového a právneho stavu, že stavba vo vlastníctve žalovaného bola neoprávnenou stavbou.

3.2. Nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP videla žalobkyňa v postupe prvostupňového súdu, ktorý „svoje zistenia a závery o začatí Stavby vybudovaním kanalizačnej prípojky resp. vodovodnej prípojky“ nezaložil na ním vykonanom dokazovaní, „ale na dokazovaní bližšie neurčeného správneho orgánu v bližšie neurčenom stavebnom konaní“, ktorý postup „bol vytknutý aj Uznesení NS SR spis. zn. 7Cdo/152/2017 vydanom v tejto veci“. Pokiaľ sa potom odvolací súd nemienil odchýliť od záverov prvostupňového súdu ani v týchto odvolacích námietkach, ku ktorým dovolací súd v uznesení sp. zn. 7Cdo/152/2017 odvolaciemu súdu vytkol, „že pokiaľ v dôvodoch svojich rozhodnutí odkazujú na rozhodnutia vydané v rámci správnych konaní, táto skutočnosť navodzuje dojem, akoby súdy nerozlišovali medzi pojmami nepovolenej stavby podľa stavebnoprávných predpisov a neoprávnenej stavby podľa Občianskeho zákonníka. Rozsudok tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.) a dovolanie proti Rozsudku je prípustné, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) C.s.p.“. Nič iné k dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalobkyňa, kvalifikovane zastúpená advokátom, neuviedla (pozri str. 11 in fine a prvé tri odseky str. 12 dovolania).

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť. V podstatnom uviedol, že dovolanie nemôže plniť funkciu tretej inštancie. Odôvodnenie rozsudku nemá byť sumarizáciou celého obsahu spisu, nie je vhodné, aby odôvodnenie bolo popisné a formálne, ale aby bolo jasné, výstižné, logické. Mal za to, že v posudzovanom prípade odvolací súd postupoval v zmysle § 393 CSP a odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Dovolateľka v podstate do dovolania uviedla tie isté skutočnosti, čo v odvolaní. Žalovaný ako právny nástupca pôvodného stavebníka mal titul na užívanie pozemku (bod 12 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Mal za to, že odvolací súd dal jasné a zreteľné odpovede na odvolacie námietky žalobkyne a sa s nimi riadne vysporiadal. V konaní nebolo porušené žiadne procesné právo dovolateľky tak v konaní pred prvoinštančným súdom, ako aj odvolacím súdom. Dovolateľka ďalej poukazovala na to, že v odvolacom rozsudku bolo nesprávne uvedené, že odvolanie podal žalovaný. Uviedol, že je zrejmé, že sa jedná len o chybu v písaní. Ďalej uviedol, že dovolací dôvod podľa § 421 písm. c) CSP môže byť uplatnený, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ musí presne vymedziť právnu otázku riešenú odvolacím súdom a zároveň poukázať na rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu k riešenej právnej otázke. Toto však

dovolaateľka nespĺnila. Dovolaateľka v dovolaní len uviedla rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/152/2017 vydanom v tejto veci. Avšak dovoľaateľka neuviedla v čom spočívala rozdielnosť rozhodovania dovoľacieho súdu, ani neuviedla rozdielne rozhodnutia dovoľacieho súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovoľací súd“) ako súd dovoľací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovoľacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovoľacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolaací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvoľacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovoľacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovoľacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/209/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvoľacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvoľacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvoľacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvoľacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolaací dôvod sa vymedzí tak, že dovoľaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovoľaateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovoľacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolaací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

11. Dovolaací súd je dovoľacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovoľací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovoľaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovoľacím dôvodom. Dovolaací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvoľací súd (§ 442 CSP).

12. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa v podstatnom namietala nezrozumiteľnosť, nesprávnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia (bod 3.1.).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Dovolací súd v súvislosti so žalobkyňou namietanými vadami v procese zisťovania skutkového stavu a v procese dokazovania uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto v zásade nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci v rozsahu nosných právnych záverov odvolacieho súdu nezistil.

15. Podľa názoru vec prejednávajúceho odvolacieho senátu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Oba nižšie súdy interpretujú ustanovenie § 135c OZ jednoznačne dospeli k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci nešlo o stavbu neoprávnenú, keďže v čase jej zriadenia mal stavebník (jeho právny nástupca) časovo neobmedzené právo mať na tomto pozemku stavbu. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že stavbu pôvodne realizovali právni predchodcovia žalovaného (Lyžiarsky klub Martin a Klub slovenských turistov - Turiec), pričom súhlas druhého spoluvlastníka (Klubu slovenských turistov - Turiec) s realizáciou tejto stavby súdy vyvodili z toho, že sa tento na stavebných prácach aktívne podieľal, územné rozhodnutie, ako aj stavebné povolenie mu bolo riadne doručené (nenapadol ich opravným prostriedkom) a dohodol sa aj na práve žalovaného na vstup na pozemok. Žalovaný ako právny nástupca pôvodného stavebníka teda mal v rozhodnom čase titul na užívanie pozemku, ktorá skutočnosť sama o sebe postačuje pre záver o tom, že nemohlo ísť o neoprávnenú stavbu na cudzom pozemku. Aj keď pre záver o oprávnenosti stavby je potrebná existencia výhradne občianskoprávneho titulu k výstavbe a nie napr. stavebného povolenia, či kolaudačného rozhodnutia

(pozn. na čo poukázal aj dovolací súd v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení sp. zn. 7Cdo/152/2017) odvolací súd považoval za náležité vo veci aj odkazy súdu prvej inštancie na zistenia vyplývajúce z ukončených stavebných konaní, ktoré svedčali v prospech žalovaného. Podľa názoru dovolacieho súdu súdmi zistené skutkové a právne závery nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené, či arbitrárne. Odvolací súd rovnako primeraným spôsobom reagoval na odvolacie výhrady žalobkyne (pozri body 13. až 15. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nedalo v rozsahu nosných právnych záverov náležité odpovede na jej odvolacie výhrady, resp. že je nepreskúmateľné, či nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd pripomína, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP

16. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalobkyňa (iba) namietala postup prvostupňového súdu, ktorý „svoje zistenia a závery o začatí Stavby vybudovaním kanalizačnej prípojky resp. vodovodnej prípojky“ nezaložil na ním vykonanom dokazovaní, „ale na dokazovaní bližšie neurčeného správneho orgánu v bližšie neurčenom stavebnom konaní“, ktorý postup „bol vytknutý aj Uznesení NS SR spis. zn. 7Cdo/152/2017 vydanom v tejto veci ... Rozsudok tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.) a dovolanie proti Rozsudku je prípustné, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) C.s.p.“. Nič iné k dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalobkyňa, kvalifikovane zastúpená advokátom, neuviedla [pozri str. 11 in fine a prvé tri odseky str. 12 dovolania (bod 3.2.)].

17. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

18. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. c) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c) CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie skutková otázka. Takouto právnou otázkou nepochybne nemôže byť otázka vychádzajúca z hypotetického skutkového stavu nezisteného odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie.

18.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétnych dovolacích rozhodnutí doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom dotýka rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

19. Najvyšší súd predovšetkým uvádza, že dovolateľka (kvalifikovane zastúpená advokátom) v rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP právnu otázku na riešenie ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie náležitým spôsobom neformulovala. Poukázala (iba) na - vo veci - predchádzajúce zrušujúce uznesenie z 10. decembra 2018 sp. zn. 7Cdo/152/2017 [pozn. ktorého nosné zrušujúce dôvody spočívali v „novotách“, ku ktorým sa žalobkyňa nemala možnosť vyjadriť a v tom, že súdy

dôsledne nerozlišovali medzi stavbou nepovolenou z pohľadu stavebného zákona a stavbou neoprávnenou z pohľadu občianskoprávných predpisov (body 28. a 29. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu)]. Ani s použitím interpretačného pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP najvyšší súd nevedel zistiť, akú právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, mala dovolateľka na mysli pri explicitne formulovanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (pozri str. 11 in fine a prvé tri odseky str. 12 dovolania).

20. K spôsobu, ktorým žalobkyňa v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (bod 3.2.), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, ktorá je rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Sama polemika dovolateľky s právnymi závermi nižších súdov, prosté spochybňovanie správnosti ich rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. c) CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

20.1. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobkyne nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

22. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

23. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.